

Pest, aprilis 23-kán 1854.

A „Vasárnapi Ujság” hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. — Előfizetési díj helyben : márczius, aprilis, május és június hónapokra, azaz : négy hónapra 40 pkr. (Házhoz küldve 1 pft.) — Márcziustól fogva utolsó decemberig, azaz : tiz hónapra 1 ft. 40 kr. pp. (Házhoz küldve 2 ft. 24 kr. pp.)

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül : márczius, aprilis, május és június hónapokra, azaz : négy hónapra 1 pft. — Márcziustól fogva utolsó decemberig, azaz : tiz hónapra 2 ft. 24 kr. pp. — Az előfizetési díj az alulírt kiadókhöz bérmentve utasítandó. — Landerer és Heckenast, kiadók (Egyetem-utca 4. szám alatt).

Samyl, cserkesz vezér.

(ÉLETRAJZ.)

Távol Kaukáz bércei között, hol egykor őseink hazája volt, hol a regényes Kuma partján még nem rég álltak Magyarvár omladékai, miket egy orosz tábornok hordatott el onnan, távolabb egy telepítvényt építve azokból, mellynek Kis-Magyarai nevet adott; ottan él a cserkesz nemzet, viseletére, szokásaira nézve őseinkhez anynyira hasonló, három törzsök még most is a magyarok maradékainak vallja magát, e törzsökök a Balkárok, Karacsajok és Rizinglik.

Mind össze sem nagy e nemzet; alig megy pár millióra a lelkek száma, és mégis ez a maroknyi nép az, melly az óriás orosz birodalommal tovább, mint félszázad óta vív egyenetlen, de dicsőséges harczot, melly egy örökké vérző seb a nagy birodalom oldalán, hová el-

vérzeni sietnek az orosz nép legjobb hadseregei, legvitézebb tábornokai, s annyi áldozat, annyi veszteség után is meghódítatlanok a bércek, mik közt a cserkesz nép lakik.

A czár legjobb hadvezérei kifáradtak e harczban, sokan elveszték ott másutt szerzett babérait, maga a czár is megjelent már a harcz színhelyén, s a korona örökös saját kardját is összemérte a cserkesz szablyákkal, és ki az, ki a tulsó oldalon annyi hatalomnak ellene áll? egy egyszerű seyk fia, kinek neve Samyl.

1797-ben látott napvilágot Samyl, Himri faluban s harmincz-hét éves volt, midőn a Csecsenz faj főnökévé lett. Gyermekkorában komoly, elzárt kedélyű volt, büszke és parancsoló. Erőltentalkatát gyakorlat által szilárdítá meg, s gyakran nap-hosszant el volt a magányban, hol a bölcs Dzselaeddin a Korán

szavait olvasá előtte. Itt szívá be azon hitet, melly szerint a választottak közvetlen magával Istennel érintkezhetnek, és ezen hit követőinek profétájává lett.

Szabályos, szenvedélytelen arca, vereses szőke hajfűrtei és szakállá, nagy, magas homloka inkább szelid, mint hősi tekintet adnak neki, de ha lován ül, s kardját kivonva, seregeit a harczba vezeti, akkor kigyulad ez arc, egy hős, egy proféta áll elő,

kiről a cserkesz költő Berek bey így szól : „ajkain virágok, szemeiben villámok vannak.”

Életének minden eseménye csodákkal határos. Háromszor veszett úgy el, hogy holtnak tarták s megünneplék, meggyászó-lák halálát, s háromszor támadt ismét elé, hiveinek diadalára, ellenei rémületére.

1832. október 18-kán Himrit ostromlá az orosz sereg. Az oroszoknak nagy ágyuik voltak, a cserkeszeknek csak kardjaik

és lelkesülésük. Véres viadal után végre felhúgtak az oroszok számtalan veszteség után a sziklasánczokra, a hős Muridák és vezérük Kasi Mollah harczolva estek el védett házaik előtt, maga Samyl is egy lövést és egy szurást kapott, s ott a rémséges viadal közepett egyszerre eltűnt, senki sem tudta hová lett.

A cserkesz nép tüneményes képzelete tündérregét csinált e történetből, azt állítva, hogy Samyl valóban meghalt e csatában, de az Isten feltámasztá őt újra, levágott fejét testéhez ragasztá, s maig is látszik a hős nyakán a vékony veres vonal köröskörül, a hogy feje Allah által oda illesztették.

Ez még erősebbé tette a ragaszkodást, mellyel saját törzsöke viseltetett hozzá.

Másszor az avarok khagánja Murád támadá meg Samylt a templomban; ki néhány hű muridájával a toronyba menekült, s ott védte magát életre halálra. Murád végre felgyújtá a tornyot, a lángok mindig feljebb hatoltak, végre köröskörül összecsaptak a torony felett, az egész épület egy zsarátnok halommá omlott, mindenki odaégett; egyedül Samyl szabadult meg ismét, ki nyom nélkül eltűnt belőle.

Harmadszor Akhulko váránál látták őt elveszni. Magas kőszalak veszik körül e természet alkotta erősséget. E kőszalak tetején álltak a cserkesz asszonyok, és hajadonok, s onnan hajigáltak roppant kődarabokat alá az ostromló ellenség fejére, s midőn irtózatossá vérpazarlás után végre elfoglalták az oroszok a várat, hogysem ellenségeik kezébe kerüljenek, több mint négyszáz asszony és leány, mindnyájan a szépség remekei, onnan a száz meg száz öles sziklákról ugráltak le a mélységbe. A vár be volt véve, a cserkesz őrök leölve, mert meg nem adta magát egy is, de Samyl nem volt sehohol a leöltek között. Ekkor egy cserkesz szökevény szállt le a vár fölötti magas meredek szikláról, tudatva az oroszokkal, hogy Samyl oda menekült fel harmad magával a kőszalagra, honnan éjjel kötélén fognak majd leereszkedni, s elszökni. Az oroszok lesbe álltak, éjjel tájon lenyult a kötél a meredekről, s alácsuszott rajta elébb két cserkesz, végre a harmadik; hirtelen megragadták őket, s vitték a tábornok elé. De az egyik sem volt Samyl; ő ez alatt más oldalon ereszkedett le kötélén, s az oroszok szemeláttára tünt el a bejárhatlan szikla szakadékok között, s az utána lött golyók süvöltése között uszta át a Kojza folyót.

Ezért bir olly bűvös erővel Samyl neve a nép között, melyet nem bir leverni a nálánál ötvenszer nagyobb hatalom.

Pedig régóta küzd már vele. Ez a harc iskolája az orosz katonákra nézve.

Maga Paskevics is járt itt, s e hadjáratból maradt legkevesebb dicsősége. Utódát Pankratieff tábornokot tönkrevették az „ördög szorosában“ a csecsenczek.

Szasz tábornok harczolt némi sikerrel ellenök, úgy hogy a cserkeszek ördögnek kezdték nevezni, egyébiránt e czimmal a többi orosz vezéreket is megszokták tisztelni.

Később Rózen tábornok lett a kaukázusi orosz fővezér. Az ő idejére esik Himri elfoglalása, ő alatta kezdett Samyl hirre kapni. Achalta mellett csaknem semmivé tette az ellene küldött Fezi tábornok seregét, s az egész hadjárat ismét el volt veszve az oroszok részéről.

Ekkor maga a czár jelent meg a harc-téren, s a katonai vizsgálatban saját kezével tépte le Dadianoff tábornok válláról az aranyzsínort, s Rózen helyett Golovint tette a hadsereg vezérévé.

Már ez 75 ezer emberrel kezdte meg a hadjáratot Samyl ellen. Parancsot adott Grabbe tábornoknak, hogy Ahulko várát vegye be, kerüljön akármibe.

Hogy mennyire pazaroltak ez ostrom alatt az emberérettel orosz részről, meg lehet érteni abból, hogy mikor reggel három zászlóalj kiindult egy sáncz ellen, a tiszték mondták maguk között: „Estére kettőt nem fogunk látni.“ És valóban csak egy tért vissza a háromból.

Végre öt napig folyást tartó harc után elfoglalták az oroszok a várat, s a czár emlékpénzeket veretett e diadal örömére.

Azonban már 1840-ben újra előtört hegyei közül Samyl, s Nikolajevsk várát ostrommal bevéve, Michaelov erőssége pedig

kemény ostrom után az egész várörséggel együtt a levegőbe repítették.

Következő évben Vogelsang tábornok indult boszut állni a hegyek közé, de saját életét hagyta ott; ekkor Grabbe tábornok egyenesen Dargo vár ellen vivé seregeit, melly Samyl székhelyének tartatott; már tiz mérföldnyire jutott Dargóhoz, a nélkül, hogy csatát próbáltak volna ellene a cserkeszek, hanem köröskörül úgy elpusztítottak mindent, hogy az éhség miatt kénytelen volt a tábornok seregeit visszafordítani.

Ekkor visszafordult reá Samyl. Az icskéri erdőben utolérték a cserkeszek a visszavonuló orosz sereget, s minden oldalról reá rohanva, teljes győzelmet vívtak ki felette; az orosz hadnyolcezer emberről veszteséggel menekült meg. Tisztjei közül minden második elesett.

A hadügyminiszter épen jelen volt, midőn Grabbe vert hadai visszaérkeztek, mind a tábornok, mind a főkormányzó azonnal visszahívták, s az orosz sereg kénytelen volt váraiban védni magát.

1844-ben Samyl ostrommal vette be tőlük Unszerilla várát, s a vár felszabadítására siető Klukenuai Kluké tábornokot tönkre verte; innen elpusztítá az egész orosz birtokot Avariát, s midőn a fővezér Neidhardt azt hívé, hogy egészen körülfogta a cserkesz vezért, ez gyorsaságával megelőzve, kivágta magát. Neidhardt is visszahívatott, s bujában meghalt Moszkauban.

Ekkor jött helyébe Voronzoff herceg, az alatta álló hadsereg már 150 ezerre szaporítatott; a czár teljes hatalmat adott a kormányznak az egész tartomány felett, minő még soha orosz alattvalóra nem ruháztatott.

Voronzoff azzal szolgálta meg e bizalmat, hogy elfoglalta Dargó várát. Samyl, ki nem sokat törődött épületeivel, engedte azokat lerontatni, de hátra volt még Voronzoffra nézve az icskéri erdő. Ugyanazon végzetnek, melly Grabbe tábornokot érte, utol kelle érni Voronzoffot is. Ugyanazon a helyen utját állta a diadalmas ellenségnek Samyl, s úgy körülzártá a tábornokot a hegyszorosokban, hogy annak egész seregével elkeltt volna pusztulnia, ha két avar szökevénynek nem sikerül Freitag tábornokot értesíteni a veszélyről, ki segélyével megérkezve, kivágta a fővezért. De így is nagy volt a veszteség. Elesett négyszer harcos, és három tábornok azon a helyen, köztük a sereg hőse, a katonák bálványa, Passzek tábornok, kinek levágott fejét diadaljelül vitték haza a cserkeszek.

(Vége következik.)

Balassa Menyhért.

BALLADA.

Győzedelmi zajjal, fénynyel
Viszi a szép Thurzó Annát
Boldog vőlegény Balassa,
— El is űlte lakodalmát.

Mint a vőlegény ohajtá,
Gyors, rövid lett a vigalom;
Éjjel tájban a cigány is
Elakadt már a czimbalmon.

A vendégek elrobogtak,
Elfeküdtek a cselédek,
Ős szokáshoz és urához
Híven — valamennyi részeg.

Részeg a vár ura is tán —
Szeme úgy ragyog, világol
És a nyelve olly nehéz lett —
Leirhatlan boldogságtól!

Titoksejtő esendes éjjel
Ereszkedik le a várra;
Még a halk szellő is elbujt
— Mintha valamire várna . . .

Hallani tán a gyönyörrel
Megtelt szívek dobbanását?
Tündér arezú szép menyaszony
Első csókja csattanását . . .

Meg is hallaná pediglen,
Olly döböntő csöndesség lett, —
Röpülése hallik ördög —
Pillangónak — denevérnek.

Közbeközbe hallik egy egy
Ittas alvó horkantása, —
Most elalszik az utolsó
Világ a vár ablakában.

Ki oltotta el? — talán a
Szép menyaszony halk sóhajja.
Mellyet egy bús sejtelenmtől
Bántva sohajtott el Anna? . . .

— Irigydé lett a végzet,
Jó Balassa, jaj neked már!
Fuss, tagadd meg a gyönyört, mert
Kész halál az, a mi rád vár!

Elárult a sötét éjjel,
Melly ellenséged takarja;
Háborodva kel föl a szél
S viszi a lángot magasra.

Saját szived is elárult,
Mért dobog úgy hogy nem hallod,
Két ezernyi támadó had,
Döngeti a kapud, ajtód . . .?

Ég a váralj, föl van gyujtva,
Már a kaput ostromolják;
Elviszik majd szép arádat,
Még mielőtt megcsokolnád

Két ezer jancsár s lovas had
Jött el érte Esztergomból,
Hogy ha kedvesb életed, hát
Mondj le a szép menyasszonyodról.

Lásd, hogy halványulnak a kéj
Lángra vágyott piros ajkak
Hallosd a fájó sohajtást:
„Ez hát sorsa a magyarnak!

„Magyar hölgy hát nem lehet már
Nője a magyar vitéznek!
Vagy különben mit jelentsen
Ez a gyászos, szörnyű végzet:

Még alig telt párszor a hold,
Elő férjem, hős Cseh Gábor
Alig mondta az igent el,
Halni szállt le az oltárról!

Jaj azoknak, kik ez átkos
Földön látnak napvilágot,
Nem telik le a magyarról
Soha a nagy régi átok

— Hol a kard, menj halni véle,
De előbb üsd a szivembe,
Látom, Isten s végezéstől
Átkozott annak szerelme!“ —

Fájóbban minden kinoknál
Igy panaszlott Thurzó Anna
Szíve jobban megfájdult rá
S szinte meghasadt miatta!

Mély hangján a fájdalomnak
Szólt Balassa! „mért bántottad
Szent sebeit egy örökölt
Régi haza fájdalomnak? . . .

Ha menyasszonyát kell védni, —
E szegény beteg hazának
Sebeire emlékezni
Nincs szüksége Balassának.

Magyar leánynak születni
Nagy dicsőség — érdemeld meg;
A veszélylyel te ne gondold,
Csak azt mond nekem „szeretlek.“

— Thurzó Anna lelkesülve
Csókot ad rá válaszképen;
Hősi bátorság villámlik
Balassa Menyhért szemében.

És gyólcasinge, melly fehérlett
Most piroslik a sok vértől —
„Ne ijedj meg — szól Balassa
Egy csöpp sincs rajt az enyéből!

Vajda János.

A mormonok.

(Uj felekezet Észak-Amerikában.)

Ismerteti Pompéry.

Hiszszük, hogy hazánkfiak előtt érdeklődéssel fog birni a mormonok ismertetése; mert a mivel és értelmes ember az emberiség történetének, az életnek minden tüneménye iránt érdeklődéssel szókott viseltetni. Illik, hogy az ember ismerje az emberi szellem nyilatkozatait. Nemcsak az igazság követésében, de tévelygésében is fel kell ismernünk azt. Tudjuk, hogy az éjfélnél kezdődik a hajnal. Miként rontva is építhet a természet, úgy az emberi szellem tévutain is szolgálhat az igazságnak. Az eszme eszmét fejt, s végre fennmarad a mi életre való.

S kardot rántva, úgy a hogy volt
Hajadonfő, öltözetlen
Rohan a vár kapujára
Hová épen hág az ellen.

Kiriglár bég épen akkor
Tolta föl fejét előre,
Az aztán a teste nélkül
Hamar is leért a földre;

Többi része pedig ülvé
Ott maradt a vár bástyáján
Mintha segítségre hina
Hébehóba egyet vágván

Hanem azt a támadó had
Okosabban magyarázta;
— Vissza innen! hogy ha kedves
Az isten szép napvilága

Ezenközben lóra pattan
Menyhért és dörgő szavára
A fölébredt mánort vesztett
Órsereg is megy utánna.

És a meddig Léva égő
Házai világot vetnek,
Megy nyomába öldökölvé
A bomlott futó seregnek.

De a midőn hadakozva
Leérnek a sík mezőre
S a százszorta nagyobb ellen
Kivehető lett előtte:

Saját vakmerőségétől
Elrémülve, álmétkodva
Leereszti véres kardját,
Népet vissza parancsolja.

„Hogy szaladnak a bolondok“
— Mosolyogva mond magában —
Meg ne tudják hányan voltunk —
S vissza nyargal lóhalálban; —

Nyargal vissza, vad zaját nem
Hallja már a harcmezőnek:
Dobogó szívéhez újra
Édes ábrándok szegődnek,

Hasad a hajnal keletnek,
Fölkel a menyasszony ágyról
Thurzó Anna és remegve
Néz ki a vár ablakából.

Sovár szeme Balassáját
Keresi, de nem találja,
Fekete volt hogy elment, s most
Fehér hab a paripája.

Ki egy új tant hirdet, készüljön el arra, hogy hívőkre, de üldözőkre is talál. Mert a hit mellett lakik a tagadás is az ember kebelében. Mi ezek közül itt egyikhez sem tartozunk, a mi feladatunk a pusztá szemlélet s egy kis vizsgálódás. Ismertetésünknek egyedüli célja, hogy tisztelt olvasóink megismerhessék az új felekezetet, mellyről az újabb időben annyit irtak a külföldi lapok, s mellyről majd azt halljuk, hogy az új világ távolabb vidékein virágzó telepeket alakítanak, majd azt olvassuk, hogy templomaikat szétdulta a régibb felekezetek türelmetlensége.

Az 1830-dik év június havának 1-jén Lafayetteben (Észak-Amerikában) mintegy harmincz személy, egy új proféta Smith József körül gyűlt össze. Ép akkor adta ki Smith új művét a „Mormon könyvet“, mellyet ő a biblia harmadik részének, a legújabb testamentomnak mondott. Valamint Mohamed a Koránt földfeletti nyilatkozatokból eredettnek állítá, s ez által földieinek ábrándosságra és rajongásra hajló érzékében kívánta az abba hit alapját megvetni, úgy ellentétben Mohameddel Smith az új vallás könyvét földalatti nyilatkozatokból származtatá, nem egészen öntudatlan számítással saját földieinek gyakorlati és az anyagiakhoz hajló érzékére. Könyve eredete felől azt állítá, miként az érzelmeken hieroglyph (képírás) betűkkel iratva, nem messze Manchestertől (a newyorki államban) egy földhalomban találtatott, s hogy azt egy a könyv mellett talált műszer segítségével olvasá el és fordítá le. E műszert az új proféta „Urim és Thummim“-nak nevezé, és ugyanazon műszernek mondá azt, mellyel az ó-kor látnokai éltek, hogy segélyével a múlt és jövőbe lássanak. A könyv meglehetősen unalmas modorban egy mesés történetet tartalmaz. E könyv szerint egy zsidó patriarcha, Lehi négy fiaival és ezek nejeivel Amerika nyugoti partjaira szállott, miután elébb Isten parancsára egy hajót épített, hogy a meghasonlott zsidónéptől elszakadjon. Lehi maradékai több századon át éltek Amerikában jámboran és istenfélelemben. Mint jó építészek sok épület emlékeket hagytak hátra, mellyek romjai Amerikában elszórva még ma is található. A proféta ez által könyvének hitelességét egy mindenki előtt tudva levő történeti igazságra alapítá. De végre Lehi három fiának maradékai a bálványzásra adták magokat s a negyedik fiu Nephi maradékait megtámadák és kiirták. A kiirtott ágból csak egy, Mormon menekült meg, ki istenfő törzsének történetét és tanait leírta az említett érzelmekre és 420. évben Krisztus születése után eltemeté azt a megjelölt helyen. Amint Smith egy részről könyvének történeti alapra fektetésével a földön birt maradni, úgy más részről földieinek hagyományos vallási érzelmeivel is összhangzásba tudta azt hozni az által, hogy azt közvetlenül a bibliával hozta összeköttetésbe, sőt egy angyal megjelenését is állítá, ki a mormon-könyv lemezeit három követőjének felmutatá. Így állott Smith első fellépésekor egyik lábával a földön és az új korban, a másikkal az égben s az ó-korban, e kettőt ügyesen egybekötve, hogy eleget tegyen azoknak is, kik csak esudában, és azoknak is, kik csak a gyakorlati életben hisznek. A Lehi maradékairól történet mellett szólanak az említett műemlékek, mik egy kiveszett régi műveltségről tesznek tanúságot, az angyal megjelenése felőli hit a bibliában leli fel fő erejét. Követői eleinte csak családja tagjaiból álltak, kik, mint Smith is a feltétlen hitben nevedektek fel, s könnyen hajoltak olly tanok elfogadására, mik rendkívüli, földöntúli nyilatkozásokban lelik fel kutforrásukat. De e kör nemsokára terjedni kezdett. A hívők szaporodó száma Mormon könyvének nyilatkozatait vakon hitte. Smithet nem sokára mint azon új látnokot ismeré el, ki az új messiás megjelenését, s az ezeréves birodalom kezdetét hirdeti, azon birodalmat, melly az egész emberiséget egy nyájja alakítandja át egy pásztor alatt. Smith, hogy új tanát megerősítse, a kereszténység mélyen gyökerezett szertartásai közül a keresztelést vette át hiveinek felavatásaul.

De, mint ez várható is volt, az új felekezet, melly magát „Jésus Krisztus s a végítélet szentjei templomának“ vagy röviden „Latter-Day-Saints“ (az ítélet napja, vagy utolsó nap szentjeinek) nevezé, a theologusok teljes gyűlöletét vonta magára. Sok gyanúsítás és üldözés után Smith ezek ellen a legegyszerűbb módhoz folyamodott, t. i. a visszavonuláshoz. Elhagyta Ohiót s járatlan utakon követőivel Missouriba ment, hogy ott az „új Jeru-

zsalemet", hogy itt termékeny földön az új Siont megalapítsa. De már 1833-ban itt is feltámadt ellene a gyanúsítás, az üldözés. Az elhagyott vidéken is felkeresé őt az anglicanusok gyűlölete s a kis község ellen annyival könnyebben és eredményesebben léphetett fel, mert ez új tanok, melyek az embervásárt, a rabszolga kereskedést tilták, a rabszolgatartó állam haragját, gyűlöletét vonták az új községre. Meg nem bocsájthatá az állam az új községnek, hogy a „pénzsákokat“ meré megtámadni. Az államoknak mindegy lett volna a mormonok istenről fogalma bár millyen, de az nem volt nekik mindegy, hogy minden embert egyenlőnek tartanak. Pénzdologban minden kedélyesség megszűnik, s a mormonok véres verekedések után elhagyni kénytelenítették az új Siont. Elvesztett vagyonuk felett nem panaszkodtak. A mormonok másodszor is megalapíták a Siont (melyet Nauvoonak neveztek) Illinois államban, hol a hívők száma már 15,000-re szaporodott. Letelepülésük után 18 hó múlva a kis félszigeten már 2000-nél több mormon-lak emelkedett. Sőt négy év alatt egy millió dollár értékű templom építettetett. A fából épült kis házak festőileg álltak rendkívüli tisztaságban, az ős erdő közepén igen jó utak és csatornák mellett s jó járdáktól szegélyezve. Akár hová tekintett az ember, mindenütt az élet jeleivel találkozott. Mindenütt munkásság, tevékenység. Elfogulatlan utasok e gyarmatot úgy festik le, mint egy méhkast. A munka nélkülözhetővé, feleslegessé tette a mérsékleti egyleteket, az ügyvédek és a polgárisult világ attribútumait. A gyarmat szemlátomást gyarapodott; nagyszerű gyárak emelkedtek a városban, gazdag, virágzó majorságok támadtak a zöldvetések, az eleven sövények megett, majd gymnasium s végre egyetem alapítatott, s a lakosság száma 150,000-re emelkedett. Egy angol megjegyzi, hogy illy rövid idő alatt, s annyi kellemetlenség mellett egyetlen egy nép sem emelkedett a jólét e fokára.

Hogyan támadt mind ez? fogják t. olvasóink kérdezni. E kérdés bennünket Smithre vezet vissza. Titkos kinyilatkozásainak kétségkívül kevés hatása lehetett ez eredményre. Senki sem köteleztetett, hogy az új vallás híve legyen. A községben tökéletes vallás szabadság uralkodott. De arra ügyelt Smith, hogy a község minden tagja idejét hasznos munkásságban töltsse el. Ebből látjuk, hogy Smith a községbeni felvételt nem feltételezte az új vallás tanainak elfogadásától. És, miután a henye, a dologkerülő tag erkölestelennek tartatván, a község kebeléből kirekesztetett, világos, hogy a társulatba lépés és abban maradás elengedhetetlen feltétele a munkásság volt. Smith uram tudta, hogy a gazdagság vonzó erővel bír, hogy a gazdagság, a jólét főalapja munkásság, ezért a tagoknak munkásoknak kellett lenniök, hogy meggazdagodjanak, hogy a gazdag, a virágzó gyarmat vonzóerővel bírjon, a szomszéd gyarmatokra nézve, nagy gond fordítatott a nevelésre s a tudományok művelésére. A jeles tanítók bár mi áron is megszereztek. Ennek következtése az lett, hogy az állam legkittünőbb tehetségei részint érdekek miatt, részint mert vallásuk gyakorlatában senki sem gátolható, az új Sionba (Nauvooba) özönlöttek. A nevelés főbb alapját a természettudományok tevék. Az állam fővárosaiba utazott mormon küldöttek közül egy sem tért vissza a nélkül, hogy a községre nézve valami hasznost ne hozott volna magával. Az egyik távesőveket, a másik nagyító üvegeket, a harmadik természettani és vegytani készületeket, gépeket, a negyedik könyveket hozott.

(Vége következik.)

Olasz sajátságok.

(Vége.)

Utcán találkozva, üdvözlés helyett nevét mondják az embernek, vagy olykor „eviva!“ (éljen-nel) köszöntik. Némely tájakon igen szokásos a schiavo (skláv) szóból elrontott ciavo (m. csavo) köszöntés.

Reggel is fekete kávét isznak; délután pedig rhummal. A kávéházakban porczukorral szolgálnak.

Az étházak ablakaiban rendes kirakatok vannak; hol főhelyet a szárnyas állat foglal.

A korcsmából kihozzák a bort az utcára, hol az üveget, s

poharat, melly nélkül sohasem isznak, kézben tartva, kivált ünnepek nap csoportosan iddogálnak.

Korcsmában, a hol étlap nincs, a mi többször nincs, — alkuszik az étel és ital ára felett, s ha ezt elmulasztottad, drágán fizeted meg óvatosságod hiányát.

A borczégér egy tábla, annyi fekete karikával vagy ponttal a hány bajocco- s (garasos) a bor.

A korcsmáros tüze mellett ült utazóktól tüzpénzt követel. Ez idegen előtt különösnek, de itt természetesnek látszik, feltéve, hogy a tűz mellett ült tett a tüzre.

Jobb vendéglőkben is teritenek fakanállal.

Tekeasztal kevés kávéházban van, úgy látszik, azt a fenetebb leirt bogi játék pótolja; a hol van, azt a czimirat hirdeti: „Cafe et bigliardo“ Átalán a kávéházaknak nem mindig azon hivatásuk van, mint nálunk; ott többnyire czukrász-sütemények, s édes italok is kaphatók; a minthogy közönséges is e czimirat: Cafe et liquori“. Tulajdonképeni czukrász sok városban nincs.

Minden községben, ha még olly kicsiny is (10—12 ház) van templom, községház (commune) és afféle kávéház, melly aztán italmérés is, és szatócs-kereskedés egyuttal.

Átalán számítás embere; az órát is egész problémában mondja, úgy hogy előbb ki kell számítanod, hogy tudjad; például: két óra és 3 negyed délig, azaz egy negyed tízre. Különbözőben három féle óraszámítási módja van. A közönséges, francia, és olasz; leginkább e két utósóval él, s a hol szoroson meghatározottnak kell lenni az órának pl. hirdeteményekben, különböztetésül oda teszi, hogy olasz vagy francia óra. A francia óraszámítás szerint, mint a közönséges óraszámításnál, szinte két részre van osztva a nap, de nem dél és éjfél, hanem reggeli és esti hat órától, úgy hogy a szerint délben csak hat, ezután hét, s a nálunk esteli hatkor van tízenkét óra. Az olasz óraszámítás szerint négy részre osztatik a nap reggeli hat órától kezdve, úgy hogy délben szinte csak hat, de ezután egy, s megint csak hatig menve, a mi hét óránkor ismét egy óra, és mert e szerint többször összeüt a francziával, azért nem kell mindig e tekintetben megkülönböztetnie, de igen annyiban a mennyiben a beszédből nem érthető, hogy nappal-e vagy éjjel, a mikor a nappalit vagy éjjelit oda szokta tenni.

Nemzeti étele a galamb, de csak úgy egyszerűen egészben megsütve. A baromfinak nem metszi nyakát, hanem kitekeri; metszeni ugymond nem szép, azt a zsidó szokja. A polenta inkább kenyér-pótló mindennapi eledel a szegényebb népnél.

Bércosi nincs; azt a *portici*, (íves tornáczok, gyakran a második emeletig) feleslegessé teszik.

Jobban megjegyzi kereszt- mint vezeték-nevedet. Városi nagyobb háznál is, a lakók kereszt-nevökről ismertetnek; még czimezni is kereszt-nevével szokták az embert, „Signor Antonio, Giovanni stb. A vezeték névnél sajátságos, hogy az gyakran kettős; s irni is úgy szokják aztán nevöket pl. *J. Golfieri detto Schio*.

A macskát, mint házékességet kedvelik; s előkelőbb nők nagy számban tartják. A vélemény, hogy eszik a macskahúst, az onnét eredhető félreértésben is talál magyarázatot, hogy bizonyos kalács-süteményt, alkalmasint a francia gâteau után, *gato*-nak neveznek, melly szó két *t*-vel macskát jelent.

Az idősbek is, sőt aggott vének „*ragazzi*-nak!“ (fiuk) hívják egymást.

Az olasz háza, ha még olly szegény is, emeletes; földszint istálló. S függönyei megvannak, bármilyen szegényes a többi butorzat.

A városainkban saját jelentéssel bíró házmesterek, ott nagyobb házaknál sincsenek, s a folyosók is rendesen igen néptelenek lévén igen bajos idegennek valakit feltalálni.

Nagyobb épületei sincsenek boltozatra építve, hanem egy sor gerenda, a hol neki tetszik, reá új emelet, s így tovább. Ugy látszik, építési tervet sem csinál mindig, hanem csak neki kezd, s aztán rögtönöz majd itt, majd ott szobát vagy folyosót, ugyanegy emeletben több lépcsős emelkedésekkel, ilyen és olyan ablakkal; magán a velencei palazzo ducale-n, a doge-palota pompás épületén, a tenger felőli ablakok egyike alantabb van a többinél, s ha ki ezt észre nem veszi, annak tulajdonítandó, hogy

a különbeni remek munka a palota oszlopzatán, erkélyén, párkányain, a néző figyelmét egészen elfoglalja, de az közelről nem is, hanem csak, a tengerről nézve, bizonyos távolságban tűnik fel.

Az olasz szobája különféle színű, s idomu téglával van kirakva, néhol igen szép arányokkal. ~~És a legújabb~~ ~~szobák~~ ~~az egész mostani család.~~ Nemsokára meglátjuk, igaz-e csakugyan, hogy : *na peer?*

— Említettük, hogy az oroszok a finn öbölben levő váraikhoz vezető keskeny utakat, mindenféle eltorlaszolás által igyekeznek veszélyessé tenni. Most még egy másik veszedelmes *találmányról* is tudósítanak a lapok. Ez abból áll, hogy a tenger bizonyos pontjaira, puskaporral s egyéb gyulékony szerekkel megtöltött vasládákat eresztenek le, mellyek ércsodronyok által egy szüntelen működő galváni oszloppal vannak egybekötve. A ládák felett egy készüllet van, melly mihelyt egy felette elvonuló hajó fenekével érintkezésbe jön, azonnal a két galvános sodronyvég összeütközését, s ez által villanyszikrát hoz elő, melly a löpor meggyuladását okozza. Ki van számítva, hogy e szétrobbanás ereje minden hajót azonnal elsüllyeszt. Próbákat is tettek vele, és a süker bebizonyult. Illy tengeralatti veszedelem mintegy 100 helyen van elrejtve a kronstadti

A *signore*-t (ur, uram) sürü használat által annyira megszokja, hogy egyszer borbélyom beretvamütétele alatt engem mulattatni, s egyszersmind nyelvtudását mutogatni akarván az igenlés kifejezését több nyelvekben így sorolta elő, a német mondja : *ssa*, a francia : *enji*, az olasz : *si signore*.

Az olasz is mint a francia, jó reggelt nem, csak jó napot kíván, akkor is, midőn távozik. Éstve az érkező „jó éjt“-tel! köszönt be, (*felice notte*).

„Corpo“-val káromkodik, pl. „Corpo di Bacco!“ (Bacchus teste) és a „fiol d'un cane!“ (ebkölyök) szinte haragos kifakadása.

Mi felfelé hajlitott egy ujjal intünk, az olasz mind az öttel, vagyis tenyérrel, és pedig lefelé hajlitva. S füttyel figyelmezteti a távollevőt, még a nő is. Szinte avval állítja meg marháját.

Az olasz lófuttatás nevezetesebb részét az afféle kétkerekű kocsik teszik, millyek az olympiai játékoknál használtattak; a kocsisok szinte rómaiakként vannak, különféle színekbe öltözve, de ügyességöket csak lovaik kergetésében fejtik ki. A futtatást követi a más egyéb ünnepélyes alkalmaknál is szokásos kocsiséta azon körben, hol előbb a futtatás történt. Az előkelőbb, tehetősebb családok fényes és nem-fényes fogatai százakból álló hosszú során egy-egy posta-kocsi is feltűnik, tarka kocsisával, s a nehéz utazó kocsinál még nehezebb lovaival. Mert a kinek fogata nincs, kölcsön sem kap, minthogy bérkocsi nincs, postakocsit fogad. Így halad a menet a mint növekszik, mindinkább lassabban, itt-ott egy kocsi félre kiáll, és sorban nézi az elhaladókat, míg az egész kör egyszer megfordulva, előbbi helyét elfoglalja. Az eleget látott nézőket a népből ujjonon jöttek pótolják, kik inkább akarták a kocsimenetet, mint a lófuttatást látni; míg az végre lassankint a mint gyült, eloszlik. Némelly városokban késte lovakat is futtatnak, a néptömeget két oldalról elállott utcán végig kergetve.

Az olasz szereti köpönyét a la Don Cesar, vállára csapni. Jól veszi ki magát a bizar ellentét ezen uracsos fogás, és a többi gyakran igen silány öltözet között. Kalapja karimáját szinte szereti felütöni.

Az alsóbb néposztálybeli nők hosszan lelóggó nehéz fülfüggőt viselnek, annyira, hogy sulyánál fogva kiszaggatva a fület, azt utóbb annyira elrongyolja, hogy nem lehetvén többé a függőt beleakasztani, a fül töve körül kötik.

Babinszki József.

Irodalmi ismertetés.

Czuczor népies költeményei. Összeszedte és kiadta Fribeisz István. Pest, 1854.

Midőn a gyerekek félre viszik a hangot, jó, ha az öreg kántor beleszól. Evvel csak azt akarjuk kifejezni, hogy a sok „czimbalmos“ és „pacsirtás“ könyv után jól esik már egyszer olyat vennünk kézbe, mellyben igazi czimbalom és pacsirta szól. Fribeisz jó szolgálatot tett az irodalomnak, midőn egyik jeles régiebb népköltőnk dalait összeszedte és kiadta, s mi nem tehetünk

jobbat, mintha a közönség figyelmébe ajánljuk. Szükség, hogy jó izlés terjedjen, mert az nagy jótétemény. A ki a szépet szereti, a jót is inkább fogja.

Czuczor dalai közt sok olyat fog találni az olvasó, mellyet jó kedvében talán maga is rég énekelget, a nélkül, hogy tudná: kinek dalát éneklí. Valóban e dalok közt sok forog közszájon, ni azt bizonyítja, hogy költőjük ember a talpán, s úgy énekel, mint hat. Sok szépet mond ő el a szerelemtől, tánczról, borról; nem felejtí a nyalka huszárt, a szilaj betyárt; elkiséri nótájával a szántólegényt, mint a pacsirta tavasszal; históriás éneket mond őseinkről, Mátyás királyról, az igazságosról, s Toldi Miklósról, a vitézről. Elvigadni és elbúsulni bor mellett, szeretni amugy Isten igazában, lelkesülni vitéz ősein: mindig tetszős dolog volt a magyarnak, s legyen ezután is, mert jó kedv, bátorság és érzékeny szív teszi emberré az embert.

Czuczor dalai közt nem egy dal van, mi megilleti szívünket s kedvesen mulattatja képzelődésünket. Nem bír ő ugyan Petőfi hatalmas erejével, de azért mindig lelkéből veszi a hangot, s nem telik kedve a sok czifrázkodásban, midőn a sok szó közt elvesz az érzés vagy a hányavetiségben, mi bizonyára nem valami dicséretes dolog. Különösen a szerelmes kis lányok baját annyi ártatlansággal festi, hogyha minden ifju ezekhez hasonló menyasszonyt kaphatna, több volna a boldog házasság. Általában e dalokon mindenütt megérzik a szív tisztasága s a jó érzés melege. Bizvást oda adhatja a szüle kedves leányának, mert rajtok csak mosolyogni és elandalodni fog és soha sem pirulni. Megtalálja itt a bánatot, örömet, de a bánatot edesebben érzi s öröme szebb lesz. S vajjon miért teremtette Isten a jó nótát, ha nem ezért? Valamelly jó legény alig vehet szebb vásárfiát szeretőjének, mint e könyvet, kivált ha igazán érzi szívében, mit a költő a szerelemtől „Ésik eső“, „Az alföldi legény“, „Szár az füre deres harmat...“ „Áldás“, „Ha én gili madár volnék“ című dalaiban énekel. Szép dalok ezek, e mellett már nótájok is van vagy könnyen énekelhetők a régiek szerint.

Az elbeszélő költemények közül „Remete Péter“ s „A falusi kis leány Pesten“ a legszebbek. Ez utóbbinak nincs párja irodalmunkban.

Adoma.

A drága libák. Jön a panasz a huszárok ellen; ellopták kilencz libáját a biróné asszonyomnak. A biróné asszonyom sem rest, ki megy maga a táborba, felkeresi a generalist, csipőre teszi a kezét, s megereszti nyelvének csatornáit.

— Micsoda istentelenség már ez? Hát a tulajdon hazánk földén sem vagyunk már bátorságban? Hallatlan eset ez Magyarországon, hogy egy asszonynek egyszerre kilencz libáját ellopják! És kik lopják el! Uram fia, maguk tulajdon azon huszárok, a kiknek kivont karddal kellene védelmezni a szegény köznép libáit az ellenség ellen. Tulajdon magam tömtem, mellesztettem őket, egy gunár volt, a többi ártatlan liba: olyan fehér mind a kilencz, mint a csöppentett tökmag, holnapután akartam bevinni a hetivásárra, s ime neki jön egy istentelen pogány trombitás, mert nem is mondhatom kereszténynek, s mind valamennyinek kitekeri a nyakát. Ez rettenetes, ez hallatlan dolog, generalis ur! Ha énnekem satisfactiót nem ad —

— No de adok: szólt közbe a tábornok. Meg tudná-e kegyelmed ismerni azt a trombitást, a ki a ludakat ellopta?

— Ezer trombitás közül is! bizonyítja a biróné asszony, pedig annyi trombitást nem szokás egy táborral czepléni.

Csakugyan rá is talált a maga trombitására, ki is nem tagadván a dolgot, ott a helyszínen tiz körméről lekapatott, s a tábornok parancsára olyan negyven bot hegedültetett a lovon-ülő részére, a millyet csak valaha ingyen osztogattak, ugy hogy vége felé biróné asszonyom majd a kezét lábát ette meg a tábornoknak, hogy ne üttesse már azt a szegény katonát, hiszen nem akarta ő, hogy olyan nagyon megverjék, csak hogy egy kicsinyt rájesszenek, ördög vigye a rongy libáit, kár volt értök szót is emelni; de bánja, hogy idejött! szegény trombitás, no! —

De biz a szegény trombitásnak csak egy botot sem engedtek el abból a mi ki volt rá mondva, s biróné asszonyomnak végig kellett néznie az executiót, el is futott onnan, a mint vége volt, s egy szót sem tett többet a libákért.

A kiporozott trombitás pedig felugrott a negyven alól, összeütötte a bokáit, megköszönte a strófót, s estig elfeledték a dolgot szépen.

Este felé jól kiéhezetten tért meg a táborba a kémjártóból a tábornok tisztikarával, a midőn sátorába érve, jó bográcsos hus szag üti meg

az orrát. Odahaza a legények kész vacsorára várták, csak úgy párolgott a bográcsban a jó illatos paprikás lé. Nem is sokat kellett kinnlenni egyiket is, étvágy is volt hozzá elég, bor is volt a mivel lenyomtassák. Vacsora vége felé kérde a tábornok:

— Mellyitek készítette ezt a pörkölt húst?

E szóra előáll csakójához emelt kézzel a trombitás.

— Szolgálatjára, én, nagyságos tábornok ur.

— No ez ugyan jó volt.

— De drága is volt: *negyvenen* vettem.

(Érts alatta negyven botot.)

Házi orvos.

Kuruzslások. Nem a falusi jámbor öregasszonyokról beszélünk ezuttal, kik kenőcsökkel gyógyítanak lappangó fájdalmakat, kik böléndek-maggal kifüstölik a fogból a férget, s szenes vízzel elűzik a gyermekek álmatlanságát, vagy sáfrányos asszonytejjel gyógyítanak fájós szemeket; ezek által csak a nagyon együgyű emberek hagyják magukat rászédetni; már pedig mi nem hisszük, hogy az ilyeneket egy pár szóval hamarjában észre lehetne téríteni; hanem a mik ellen fel kell emelni szavunkat, azok a nagy fennhangon hirdett csodaszerek, miket nagy betűkkel olvashatunk a hírlapok hirdetésményei között. Már magában az is elég gyanus dolog, ha valamely emberiség boldogító találmányt olyan nagyon kell kiúrtólgetni, nem hirdették a himlőbeoltást, még is egész világ elfogadta, s rettentő járványtól szabadult meg az emberiség általa; nem ütötték az öreg dobót, mikor a chinahéj feltaláltatott, még is mindenütt azzal gyógyítják a hideglelést, nem trombitálnak gyógyszereikről a leg-híresebb orvosok, kik legtöbb emberéletért harcoltak diadalmasan a halállal. Az olyan kikürtölt gyógyszereknek nem kell hinni. A legesalhtalanabb gyógyszer sem gyógyíthatja meg különböző embereknél különböző esetekben ugyanazt a betegséget.

Majd minden évben támad elő egy ilyen boldogítója az emberiségnek, a ki szeretné az egész világot bekenni csodatevő flastromokkal, az egyik azt mondja: „*nincs többé kopaszfej!*“ a ki az ő kenőcsével bekenni a fejét, minden szál haja újra kinő; még azt is hozzá teszi, hogy ugyan megtörölje a tenyerét minden ember, mikor a fejét a zsirral bekente, mert attól még a tenyerén is szőr terem, mint a medvének.

Másik híres *szappant* árul, melly mindent letisztít a bőrről. Ezt a szolgálatot más szappan is megteszi, csak hogy amaz drágább.

Nem rég nagy zajt ütöttek valami általános gyógyszerrel, mellynek illy népijesztő nevet adtak: „*Revalenta arabica.*“ Mindent meggyógyított az, a mit csak akart az ember, talán még azt is meggyógyította, a kinek semmi baja sem volt. Apró lapdacsokban árulták drága keresves pénzért. S mi volt ebben az arábiai szerben? Lencseliszt, borsóliszt, meg cukor. De biz azért nem megyünk Arábiába.

Sokat hallunk a *köszvényelleni lánczokról* is. Valakinek azt mondani, hogy egy érczlánczot akasszon a nyakába, attól fájdalma elmúlik, nem annyit tesz-e, mint kötözni valónak tartani az embert. A csúzos fájdalom sokszor időfordultával rögtön megszokott szünni, s ilyenkor jámbor ember azután azt hiszi, hogy a lánczról mult el.

Hát még fogfájásról mennyi jót kínálnak! Legjobb pedig az ellen, ha a fogaidtól nem kiméled a friss vizet, s ha megromlik egy, huzasd ki, ne várd, míg elrontja a többit. Az olyan erős szerek, mellyek egy pillanatra elzibbasztják a fájdalmat, csak az inyhust rontják el. Később megúrtanak, s (készítőjüket kivéve) senki fiának a fogait nem teszik boldogabbá. Májig is ismerem egy f.-megyei földesurat, kinek fájni szoktak a fogai, s egyszer ilyen csodatevő szerrel kezdte azokat gyógyítani. Nem is fáj neki már egy is, mert öt hét alatt mind kihullott.

Azért a kinek baja van, folyamodjék értelmes orvoshoz, a hol pedig azt látja, hogy valami gyógyító szert, flastromot, szappant, vagy más Istenesodáját igen nagyon hirdetnek, az azt jelenti, hogy nem kell megvenni.

Egyveleg.

A katonamértéket Franciaországban 1789 óta most harmadikban szállították lejjebb. Azt kérde most a világ: több katonára van-e szükség az országnak, vagy pedig csakugyan kisebbekké lettek a francziák? Majd meglátjuk.

Öreg katonák. Moldva fővárosából, Jassziból írják a mult hónap végéről: Néhány nap előtt ismét egy zászlóalj-ös szakállas harezos jelent meg nálunk, hogy városunkon keresztül a dunai orosz hadsereghez csatlakozzék. Elég jól voltak fegyverezve, demindenki szánta a szegény öreg embereket; öregek voltak és gyöngék és sokat kellett küzdeniök a feneketlen utakkal, idővel és zivatarral. Alig szállásolták be őket, legelőször is fáradt, öreg csontjaikat pihentették ki, de a mellett olly vitézül neki estek a vutkinak (pállinkának), hogy egész ott létök alatt mindig mámorosak voltak, s a mellyik elment hazulról, alig volt többé képes szállására akadni. A Pruth folyó nagyon megáradt. Tul rajta egy csapat régen várja az apadást, hogy átkelhessen. Mondják, hogy ezen csa-

patnál a szekereseknek bélyeg van égetve homlokaikba, mivelhogy Sziberiából valók. El rideg és hideg tartományba szokta tudmillik az orosz ezár a bünösök egy részét száműzni, s hogy meg ne szokhassanak, megbélyezik. Itt nagyon várják őket, s minden ember kíváncsi, vajon igaz-e az a bélyeg, vagy csak mese? Ugy látszik, hogy Oroszország minden népeit mozgásba hozza, még a szibériaiakat is.

Hogy ünneplik Zürichben a tavaszt? Sweiezbán, Zürich városban régi szokás, a tavasz tiszteletére népiünnepet tartani. Ez idén is megtörtént az ünnep márczius 27én. Különösen kitétek magokért a hentesek és pékek. A hentesek egy 300 fontnyi nehéz kolbászt készítettek, mellynek megtöltésére 100 font borjúhúst, 100 font marhahúst, 80 font disznóhúst 20 fnt szalonnát használtak fel. 25 hentes inas hordotta a kolbászt a városon keresztül nagy processzióval. Künn a szabadon azután nagy étvágygyal estek neki ennek az óriás kolbásznak. — A pékek pedig 25 forint jutalmat tűztek ki annak számára, a ki a legnagyobb kenyeret süti. Elő is került két akkora kenyér, hogy ollyat már a magyar gazdasszony sem igen sütné. Az egyik kenyér 256, a másik 186 fontot nyomott. Oda illet a kolbászhoz. A nagy ebédnél jelen volt a város valamennyi czehe és tömérdek népség. Hanem azt nem írják, hogy arra a roppant kolbászra és kenyérre hány akó bort ittak meg.

Szerecsen hírlap. Liberia szerecsen köztársaságban Afrika déli partján (az északi széless. 8° táján), mellynek fővárosa Monrovia, jelenleg egy „Liberia Herald“ című néger hírlap jelenik meg. Szerkesztő, dolgozó társak, nyomdász, szedők, olvasók mind mind szerecsenek, s a lap tartalma mindnyájoknak becsületére válik. Vezérezik és a rendek gyűléséről szóló közlemények stb. egyaránt művelt szellemben vannak fogalmazva. Ezen köztársaság lakói eredetileg megszabadult rabszolgák; kiket leginkább angolok szállítanak oda. Az említett lapról úgy vélekedik német kollegája, melly után közöljük e sorokat, hogy talán sokkal jelentékenyebb korszaki jel, mint számtalan fehérbőrű bölesek álmodnak.

Mesterséges drága-gyöngy. A chinaiak rövid idő óta igen ravasz móddal készítettek a gyöngy-kagylók által drága-gyöngyöt. Ugyanis a kagyló tekenőit kissé felnyitván, egy darabocskát fát tesznek bele melly Budhát ábrázolja. Ezt a kagyló ollyformán iparkodik magától eltávolítani, hogy bevonja nedvével, ugyanazon nedűvel, mellyből a drágagyöngy készül. Ez után a chinaiak egészen új kincset nyernek, melly annál becsesebb, minthogy az ő istenöket ábrázolja illy drága anyagból. A mesterséges gyöngy készítés módját már *Linné* felfedezte. A gyöngyöket t. i. úgy lehet szaporítani, ha a gyöngyház kagylót átfurják, mit a benne lakó állatka önvédelmére azon nedűvel tölt meg, melly gyöngygyé szilárdul; hanem azért nincs gyakorlatban az eljárás, mert ott hol gyöngyház telepek vannak, a természetes olly mennyiséggel találhatik, hogy nem érdemléné a fáradságot az említett eljárás. Kiváltképen nevezetes gyöngyhalászatot üzenek a Ceylon szigeten. Ezen halászat az angol és hollandi államok tulajdona, s néha igen mulatságos esetek adódnak gyöngyhalászat alkalmával; megtörténik ugyanis gyakran, hogy a rabszolgák valami nagyobb-szerű gyöngyöt lelvén a kagylók felbontásakor, azt hirtelen lenyelik, mire aztán statusgazdászati indokoknál fogva tüstént előidézik a gyógyszerész, s a legjobb egészség mellett is bizonyos gyógyszert kell bevennie a vállalkozó rabnak, melly minden bizonynyal előidézi a megszokott drága gyöngyöt.

Ismét új alkotmányu gözhajók. Angolországban legközelebbi időkben olly gözöst talált fel Mr. Gwynne, mellynek sem kereke nincs, sem csavarja, s mégis 40—50 angol (10 német) mfdet halad egyóra alatt. Két szivattyu eszközli ezt a roppant gyorsaságot, mellyek a hajó ormányánál egy esővön beszívják a vizet, s a hajófaránál pedig rettenetes erővel kilövik, s így egyszerre előre huzzák, hátulról pedig lökik a járművet. Angol lapok szerint illyen szerkezetű hajók mind gyorsaságra, mind biztosságra nézve sokkal fölül mulják a kerekes és csavaros hajókat. Egy tőkepenzesekből alakult társaság még tökéletesebb hajó-gyártásra egyesült Mr. Higginson szerint. Ezen társaság legelső új hajója rövid időn siktengerre szálland, s annyit már bizonyosan állitnak felőle, hogy 10 német mfdnél többet halad egy óra alatt.

Druszaság. Legközelebb megjelent az északamerikai helységek névlajstroma, melly szerint 27 kerület és 156 város és falu Washington nevet visel, van továbbá 116 Franklin, 37 Milton, 5 Cromwell, 7 Napoleon, 7 Nelson, 6 Wellington, 10 Byron, 1 Lind Jenny nevű falu, 7 Lamartine, 2 Rómeo, 2 Hamlet, 4 Memphis, 7 Cairo, 5 Cadix, 17 Lissabon, 20 Bécs, 21 Róma, 22 Páris, 5 London, 3 Berlin, 2 Buda stb. Itt aztán vakarhatja a fültövit ennyi drusza között a szegény posta expeditor ha nincsenek jól kijelölve a leveleken a kerületek és helységek.

Meglepő kölcsön. Egy külföldi lap szerint Rothschild báró a franczia hadikölcsönhöz 30,000,000 v. fttal járult. Azután bankár, a kit alig szólitnak meg, zsebébe nyul, egy fogással kimarkol onnan harmincz milliócskát a nélkül, hogy csak egy hold földet elzalogosítani, asvagy egy pár lábas jószágot vásárra hajtani kénytelenítették.

— *Napier* (olvassd *Nepir*) Károly, a keleti tengerre küldött angol-hajóhad parancsnoka, régen látja a napvilágot. Született 1786. egy skót megyében, Falkirkben, s e szerint most 68 éves. Családjának több tagja fényes érdemeket szerzett mind a szárazföldi, mind a tengeri seregnél. E család egy *Lennox* nevű régi skót nemzetségtől származtatja magát, s a név változása így történt: A skótok és angolok közt folyt egy hajdani

csatában vitézsége által különösen kiűnt egy Lennox. Midőn a csata végén maga köré gyűjté vezéreit a király, megdicsérette őket, hogy mindnyájan megtevék a magokét, hanem — ugymond — „Lennox na peer”, a mi annyit tesz, hogy: Lennoxnak nincsen párja! E királyi magasztalás következtében ama Lennox a Napeer (Napier) nevet vette fel, s tőle származik az egész mostani család. Nemsokára meglátjuk, igaz-e csakugyan, hogy: *na peer?*

— Említettük, hogy az oroszok a finn öbölben levő váraikhoz vezető keskeny utakat, mindenféle eltorlaszolás által igyekeznek veszélyesé tenni. Most még egy másik veszedelmes *találmányról* is tudósítanak a lapok. Ez abból áll, hogy a tenger bizonyos pontjaira, puskaporral s egyéb gyúlékony szerrel megtöltött vas ládákat eresztettek le, melyek ércsodronyok által egy szüntelen működő galváni ószloppal vannak egybekötve. A ládák felett egy készülék van, mely mihelyt egy felette elvonuló hajó fenekével érintkezésbe jön, azonnal a két galváns sodronyvég összekötését, s ez által villanszikrát hoz elő, mely a lőpor meggyuladását okozza. Ki van számítva, hogy e szétrobbanás ereje minden hajót azonnal elsüllyeszt. Próbákat is tettek vele, és a süker bebizonyult. Ily tengeralatti veszedelem mintegy 100 helyen van elrejtve a kronstadti vizeken. Egyébiránt az angolok is ismerik és tudják e készüléket, de azért Napier flottája bátran és vigan uszik e vészek ellenébe, s jó tanácsban és tudományban bizonyosan nem fog szükségét szenvedni.

Tárogató.

— Tudva lesz már olvasóink előtt ő cs. k. Felségének azon legnagyasabb kegyelmi ténye, miszerint Magyarországon az *ostromállapotot* megszüntetni elrendel. Épen husvét ünnepére érkezett ez országos örömhír, melynek játékos hatását érezni fogja országunkban kicsiny és nagy, s a boldog napok áldása dús jutalma leendő kegyelmi nyilatkozatnak, mely égiek sugallatán fogamzott.

— Midőn olvasóink e lapot kezükbe veszik, tán ugyanazon perezen nagyszerű ünnepély megy végbe a fővárosi birodalomban, ő cs. kir. Apostoli Felségének menyegzői ünnepélye. Az országok nagyjai, a legfőbb urak díszesítik ez ünnepélyt, de láthatatlan alakban ott leendő a népek áldása is, mely boldog jövődőt ohajt az ifjú uralkodó pár fejére.

— Budapesteni hatósági rendeletnél fogva eltöltötték az árveréseknél szokásban levő *dob* használatát. Bizony, már nagyon is sokat doboltak.

— Van még olesóság! A budai városi község azon tanítóknak, kik a *vasárnapi iskolákban* a mesterinasokat oktatják, 50, a vallásitanítóknak 30 pftot fizet évenként. — A tatai község 365 forintot szánt e czélra minden évre. Itt úgy látszik nagyobb ára van a tudománynak.

— Itt hőmpölyög a vén Duna nagy méltóságosan a két testvér főváros között ember emlékezete óta, de hűvös hullámai hiában ingerelték eddig a szegényebb sorsu embert a nyár rekkenő hőségében. Fölepültek minden tavaszal azok a kevés, de czifra uszodák és Dunafürdők, s elég biztositást nyújtottak ugyan, de olly áron, melyet a napszámos nem birt meg s ha mégis fáradt tagjait felfrissíteni ohajtá, kénytelen volt olly helyeket fölkeresni, hol vagy a köz illedelmét sértette, vagy pedig a mindig változó vizárnál fogva, változván az előtte legismeretesebb pontok is, életveszélynek tenni ki magát. Most, hála a hatóságok gondoskodásának, e bajon is segítve lesz! Ez idén a fel- és aldunasoron *szabad fürdők* fognak felállítani, melyekben kiki ingyen megfürödhetik. Közegészségi szempontból kívánatos, hogy minél számosabban használják. Mert megvagyon írva, hogy az emberi testnek a fürdés épen olly szükséges, mint a plántának az eső.

— Folyó hó 16-ka óta naponként járnak a gőzösök Pest és Bécs között.

— Az ország primása, esztergomi bibornok-érsek ő eminenciája a husvéti újtatosságot Budapesten végezte, s ünnepélyes díszmenetben látogató meg nagypénteken az egyházak szent sirjait. Ugyanakkor a lábmosás szent szertartásában is részesült általa 12 agg.

— Pest városa a szegények számára egy új ápoló házat szándékozik építeni 300 személyre, de úgy, hogy ha a szükség kívánja, az épületet nagyobbítani is lehessen.

— Pesten közelebb 12 új nagy ház készült el, melynek egy részébe Sz.-György-, más részébe Sz.-Jakab-napkor engedi meg a beköltözést a városi egészségügyi bizottmány.

— **Nemzeti színház.** Megnyílt a cirkus a nemzeti színház tőszomszédságában; képzelhetni, hogy uriasabb közönségünk a lovakat és lovon tánczó félig öltözött nyμφákat meg nézni, a nemzeti színháznak csak a karzat közönsége maradt meg; úgy van; a szegény közönséges emberek keresik a szellemi élvezetet, ők nézik a drámai előadásokat, az ugynevezett értelmes közönséget keressétek abban a nagy akolban, a hol a lovaknak dobolnak. Azt se mondjátok pedig, hogy ez másutt is így van, mert nincs így, ugyanaz nap, midőn a lovárda megnyílt, a *helybeli német színház* minden zugaiban meg volt telve, minden páholy tele, még a zenekarban is nézők álltak, a magyar színház pedig üres volt, egyedül a közönség legszegényebb osztályát nem csábította el az öreg dob, mely még az előadás kezdetén is ollyan szépen zengett át a szomszédból.

— E héten két bécsi vendégünk volt. Stéger és Csillag Hermanné,

mindkettő hazánk szülötte, s most a bécsi közönség kegyencze. Ollyan különösen jött ki hallanunk, mi szépen énekelnek magyarul a bécsi művészek, s milyen furesán énekelnek ki olaszul, ki tótul a mi saját színházunk énekesei és énekesnői. Cseréljünk pipát.

Vidéki hírek.

— Somlyóvidéken van egy *Csösz* nevű község, mely nem régiben egy igen böles határozatot hozott. Ezen határozat abból áll, hogy azon számos családokat, kik vállbugyiraikban portéka helyett pálinkát, fűszert és nyalánságokat hordtak házról házra és a tapasztalatlan fehéreselédnek gabonáért, lisztért adták el, a faluból kitiltá, s a tilalom ellen ott mutatkozókat a felsőbb hatóságnak adja át. Azt egyáltalában meg nem engedi, hogy bors, gyufa, pántlika, s több efféle szerekért *gabona* adasék cserébe; hanem a ki venni akar, vegyen pénzen. Volt e vidéken csaló, ki e szűk kenyerű időben holmi, talán 30 garast érő apróságokért fél pozsonyi mérő kukoriczát csalt ki; s miután illyenek más vidékeken is vannak, Csösz községének példája követést érdemel másutt is.

— Az ország minden vidékéről a **gabonaárak** emelkedéséről vesztünk híreket. Nagy befolyással van ezen drágaságra, egyéb világviszonyokon kívül, a mostani időjárás, mely meghusítja az aratás iránt táplált reményeket. Esőért rimánkodnak mindenütt, félvén, hogy a száritó hideg tavaszi szél, mely hetek óta uralkodik, a szépen mutatkozott őszi vetéseket minden nedvöktől megfosztja. Pedig a *jolsvai próféta*, ki tudományosan üzven időjövendölési mesterségét, már gyakran eltalálta a dolgot, ezuttal nem nagy vigasztalással biztat. Jókora megjövendölés, hogy ez idén *száraz* tavaszt várhatunk, s habár fellegetes lesz is az ég, eső kevés lesz, sőt kemény éjjeli dereknek sem leszünk szűkében; azt is mondja, hogy a tartós meleg idő csak pünkösdkor fog beállani. Eddig, fájdalom ugy történt, a miat megjövendölte; de a jövőre nézve bizzunk abban, hogy az ő puskája is adott már esütörtököt.

— A vasut melletti városok már mozogni kezdenek külesin és kényelem tekintetében. Így legközelebb egy pesti építész, *Nagy-Körös* városa által megbizva, tervet készített az ottani nagy-templom nagyobbitása- és csinosbitására, valamint egy nagyszerű új vendégfogadó építésére is. Majd egyébre is rákerül a sor.

— Szegeden azzal kecsgetetik magokat, hogy a *Maros* szabályozása nemsokára munkába fog vétetni.

— **Értesítés legújabbban érkezett t. cz. előfizetőinkhez.** Mint-hogy lapjaink eddig megjelent **hét számát** eddigelé **hatezer** példányban nyomattuk, miután a tisztelt olvasó közönségnek reményeinket meghaladott pártfogása folytán e szám elégtelenné lett; kiadóink intézkedtek, hogy az **eddig hét szám újra nyomtatása** lehető legrövidebb idő alatt megtörténjék; addig is bátorkodunk azon t. cz. előfizetőinknek becses türelméért eszedni, kiknek megrendelési közböben érkeztek, ígervén, hogy **lehető legrövidebb idő alatt** az utánnyomott számokat is sietünk megküldeni.

Heti naptár.

Hónapi és hetinapt.	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Nap kelet	Nap nyug.	Hold-negyedek
Aprilis			Aprilis			
23. Vasárnap	A 1 Adalbert	A 1 Adalbert	11. C Husv. v.	4 57	7 1	
24. Hétfő	György	György	12. Husv. hétf.	4 56	7 2	
25. Kedd	Mark	Mark	13. Artémon v.	4 54	7 4	Ujhold 27-én
26. Szerda	Ervin	Ervin	14. Márton p.	4 52	7 6	reggeli 7 óra
27. Csütörtök	Peregrin	Anastás	15. Aristarch.	4 51	7 8	24 perczkor.
28. Péntek	Jéz. sz. d. szid.	Vilmos	16. Agapia	4 49	7 9	
29. Szombat	Péter v.	Sybilla	17. Simon	4 47	7 10	

Bécsi börze

aprilis	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Státuskötelezvény 5 %	—	85 ³ / ₄	—	—	85 ³ / ₈	85 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂
do 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—
1834-ki sorsjegyek 100 ftos	—	—	—	—	—	—	—
1839-ki 100 ftos	—	119 ³ / ₄	—	—	119 ³ / ₄	119 ⁵ / ₈	119 ¹ / ₂
Bankrésztvény darabja	—	1210	—	—	1211	1209	1205
Éjszaki vaspálya oszt.	—	2240	—	—	2250	2245	2255
Dunagőzhajózási részvény	—	559	—	—	558	555	555
Augsburg	—	134 ¹ / ₂	—	—	134	135	135 ¹ / ₄
Hamburg 100 Bcotalléért	—	100	—	—	99 ³ / ₄	101 ¹ / ₄	100 ¹ / ₂
London 1 font sterlingért	—	13.8	—	—	13.4	13 ¹ / ₂	13.12
Páris 300 frankért	—	159	—	—	159	160	160
Cs. kir. arany	—	37 ³ / ₄	—	—	—	—	—
Ezüst	—	33	—	—	33	34	34

Tavirati közlés

Bécsi börze	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Státuskötelezvény 5 %	—	85 ³ / ₄	—	—	85 ³ / ₈	85 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂
do 4 1/2	—	—	—	—	—	—	—
1834-ki sorsjegyek 100 ftos	—	—	—	—	—	—	—
1839-ki 100 ftos	—	119 ³ / ₄	—	—	119 ³ / ₄	119 ⁵ / ₈	119 ¹ / ₂
Bankrésztvény darabja	—	1210	—	—	1211	1209	1205
Éjszaki vaspálya oszt.	—	2240	—	—	2250	2245	2255
Dunagőzhajózási részvény	—	559	—	—	558	555	555
Augsburg	—	134 ¹ / ₂	—	—	134	135	135 ¹ / ₄
Hamburg 100 Bcotalléért	—	100	—	—	99 ³ / ₄	101 ¹ / ₄	100 ¹ / ₂
London 1 font sterlingért	—	13.8	—	—	13.4	13 ¹ / ₂	13.12
Páris 300 frankért	—	159	—	—	159	160	160
Cs. kir. arany	—	37 ³ / ₄	—	—	—	—	—
Ezüst	—	33	—	—	33	34	34

Dunavizállás aprilis . . . 7. 8' 10" 3" 0 föl. 12. 7' 10" 0" 0 föl. 15. 8' 1" 3" 0 föl.

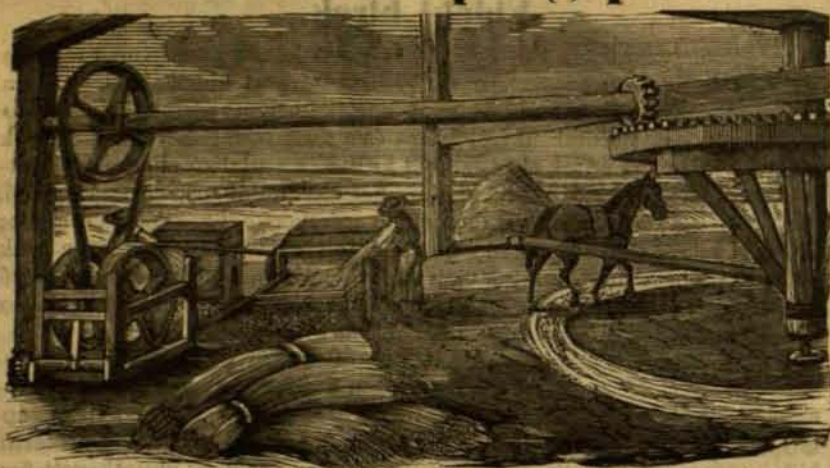
Jelenlegi gabona-ár.

Austriai mérők. — (Pengő pénzben.)

Pest, april 18-kán: Buza 6 ft. 24 kr. — 7 ft. 12 kr. — Kétszeres 6—6 ft. 8 kr. — Rozs 5 ft. 52 kr. — 6 ft. — Árpa 2 ft. 56 kr. — 3 ft. 44 kr. — Zab 2 ft. 24 kr. — 2 ft. 32 kr. — Kukoricza 3 ft. 36 kr. — 3 ft. 44 kr.

Felelős szerkesztő: Pákh Albert.

Kettős cséplő gép.

Alólírtnál többféle ekék, minden gabona-nemet, repszét és más apró magot szórva-
vető gép, többféle tisztító- és szóró-rosták, zsecska-, burgonya- és répa-vágó gépek, több-
féle kukorica-morzsoló, zabszó, daráló és más többféle gazdasági eszközök közt kapható
az itt rajzban látható kettős cséplő gép, mely a legutóbbi javítás után, a már több
helyeni használat által tett tapasztalás szerint, két jó, vagy három közönséges gyen-
gebb ló által forgatva, egy óra alatt akármiféle aratott vagy kaszált gabonából tizen-
két egész tizenhét kévés keresztet csépel ki. Alólírt minden általa készült gépért
olly módon kezeskedik, hogy ha az használhatlan, egész árának megtérítése mellett
vissza veszi, Pesten, Ferencz-város, két nyul-utca, 11. szám, saját házában, hol egy-
szersmind raktára is létezik.

5-(1)

Sziij Sámuel. gépész.

A Felső-Alapi ásványviz,

melly pár évi fenállása óta tanusított hathatós gyógyereje miatt több kitünő orvosok
általi folytonos rendeltetésnek örvend — főraktára létezik Pesten Kaiser J. E. urnál
a Theresia-városban, Hermina-téren, 8. sz. alatt, továbbá D.-Földváron Grits Pál
urnál, Szekes-Feherváron Ruszwurm J. A. urnál, Felső-Alapon Salamon László
tulajdonosnál, mely helyeken minden megrendelések a legjobb s leggyorsabban tel-
jesítenek. 6-(1-3)

Wallishauer B. J.-nál megjelent és

Edelmann Károly

könyvkereskedésében Pesten, vácz-utca 7. szám alatt
kapható :

Zeitung-Lexicon

zum Verständnisse des durch die

russisch-türkischen

Differenzen hervorgerufenen

Krieges.

Ein alphabetisch geordnetes Nachschlagebuch für
Zeitungleser.

Dieses Buch enthält, in nahezu 1000 eng gedruckten Artikeln: eine bündige,
aber vollständige Darstellung der auf die politische Verwickelung unserer Lage
Bezug nehmenden Zustände und Verhältnisse, — 250 interessante Biographien
hervorragender Personen, — die statistische Darstellung der Türkei, der Donau-
fürstenthümer, Montenegro's, Rußlands, Englands, Frankreichs, Oesterreichs,
Preußens, Griechenlands, Dänemarks, Schwedens, — die Schilderung aller
vom Kriege überzogenen oder bedrohten Provinzen, der dabei beteiligten
Völkersämme bis zum Himalaya-Gebirge und den Steppen Mittelasiens, —
die Geschichte des griechischen Aufstandes und der Serärien, — die Beschrei-
bung aller in dieser Weltsfrage genannten Städte, Festungen, Häfen, Meere
(mit Einschluß der Ostsee), Inseln, der Flüsse, Gebirge, Pässe etc. etc., — die
Berichte über die vorgefallenen Schlachten, Treffen, Geschehnisse, — und Anfüh-
rung aller auf diesen Krieg bezüglichen Verträge, Manifeste, offenen Briefe,
Noten u. s. w.

148 Seiten stark, in Lexicon-Dezimoformat, broschirt, Preis 1 fl. Mit freier
Postversendung nach jedem Orte der Monarchie, Preis 1 fl. 15 fr.

8 (1-3)
Frankh, kiadó könyvárusnál Stuttgartban megjelent és

Edelmann Károly

könyvárusnál, Pest, vácz-utca 7. szám alatt kapható :

Drei Jahre in Constantinopel

oder

Sitten und Einrichtungen der Türken

von

Charles White.

Aus dem Englischen von Dr. G. Fink.

41 Bogen, elegant broschirt Preis 1 fl. 50 fr.

Aller Augen sind gegenwärtig nach Constantinopel gerichtet, von dessen
Schicksal der Weltfriede abhängt.

Eine vollständige Kenntniß der Sitten, Gebräuche des täglichen Verkehrs
und Lebens der Türken wird gewiß jedem willkommen sein. W h i t e's Buch ist
in dieser Beziehung klassisch. Er wohnte, um die Türken recht eigentlich in
ihren innersten Beziehungen kennen zu lernen, drei Jahre in Constantinopel,
hatte Umgang sowohl mit dem diplomatischen Corps als mit den türkischen
Beamten. Daher die pikanten Anekdoten, selbst über das Innere des Serails
und die Harems-Geheimnisse der Pascha's und anderer Großen des türkischen
Reichs. Es giebt kein Werk über Constantinopel, worin die volkstümlichen
Sitten und Gewohnheiten der ottomanischen Hauptstadt, worin das alltägliche
Leben und der gefellige Verkehr der Türken vollständiger und treffend geschild-
bert wäre, als hier.

Ha a fennemlitett összeg beküldetik : bárhova,
póstával küldhetjük.

Előfizetési felhívás a

DIVATCSARNOK

tudományos, szépirodalmi és művészeti

DIVATKÖZLÖNYRE.

Megjelen minden hónap 5, 10, 15, 20, 25 s 30-dik napján.

Előfizetési árak : folyó évi april 1-sőtől kezdve, helyben $\frac{1}{4}$ évre 4 ft.;
 $\frac{1}{2}$ évre 7 ft.; $\frac{3}{4}$ évre 11 ft.; vidéken $\frac{1}{4}$ évre 4 ft. 30 kr.; $\frac{1}{2}$ évre 7 ft.
40 kr.; $\frac{3}{4}$ évre 12 ft. 10 kr. pengő pénzben.

A gyűjtőknek minden 6 előfizető után 1 tisztelet-példánnyal szolgálunk.

A munkatársak névsorát jövőre kedvelt regényírónk Jókai Mór is gazdagbi-
tandja még, a kit ez alkalommal, adott szava szerint, szinte mint e lap rendes dolgozó-
társát mutathatunk be a t. olvasóknak.

Ezen évnegyed folytán, műmellékletül, közkedveségű irónk, Degré Alajos arc-
képét fogjuk szétküldeni. Divatképeinket ezentul is Párisból hozatjuk.

Minden olvasónak, ki a „Divatcsarnok“ folyó évi april-
decemberi folyamára előfizetett, vagy előfizetend, igen csinos al-
bummal fogunk kedveskedni, mely 7 magyarországi tájképet
előtűntető tollrajzból álland, külföldön lakó egyik művész ha-
zánkfia műve, s Párisban már sajtó alá adatott.

Ezen album, melyből egy példány, magának a kiadónak csaknem annyiba ke-
rül, mint e lap $\frac{1}{4}$ évi ára : akkor küldetik szét, ha a t. olvasók, a folyó évből hátralevő
 $\frac{3}{4}$ évre, akár egyszerre, akár $\frac{1}{4}$ évenként előfizettek.

A lap szétküldése körül sem leendő akadály. Az a postaközlekedés mostani gyor-
sasága mellett, bármily irányban eszközölhető. És a kiadó-hivatal utasítva van, hogy
a t. előfizetők lapjait oda, például azon fűrdőbe, stb. juttassa, — még pedig minden
pótdíj követelése nélkül — hova azok küldése rendeltetni fog.
Pesten, márcziusban, 1854.

A „Divatcsarnok“ szerkesztősége

(Szervita-tér, 3. sz., 2. emelet).

FRIEBEISZ ISTVÁN irodájában.

2-(3-3)

7 (1-2)
Egy igen szelid két éves

szarvas-tehén

szabad kőzből eladandó. Eziránt értekez-
hetni : szerezesen- és nagymező-utca 11-ik
szám alatti szegletházban, Pesten.

Haszonbérbe fog adódni

árverés után, Pestmegyei N. Abonyi ha-
tárban, 1,300 hold első osztályzatú föld
egy tagban, vagy három részre osztva; az
illetők megjelenhetnek Abonyban, aprilis
27-kén reggeli 9 órakor, az ugynevezett
veres udvarban. 3-(1)